

Rasespesifikk avlsstrategi (RAS) for Russisk Tsvetnaya Bolonka

Versjon 1

Gyldig t.o.m. [31.12. 21]

**Norsk
Kennel Klub**
HUNDEEIERNES ORGANISASJON

Innholdsfortegnelse

Innledning.....	4
Generelt.....	4
Rasens historie; bakgrunn og utvikling.....	4
Rasens historie i Norge.....	5
Overordnet mål for rasen.....	6
Rasens populasjon.....	6
Populasjonsstørrelse.....	6
Gjennomsnittlig kullstørrelse.....	6
Innavlsgrad.....	7
Mål og strategi.....	7
Matadoravl.....	8
Hanner og tisper brukt i avl.....	8
Innhenting av avlsmateriale fra andre land.....	9
Mål og strategi.....	10
Helse.....	10
Generell beskrivelse av helsesituasjonen i rasen.....	10
Forekomst av helseproblemer, sykdommer og/eller defekter Øyne - øyelysning.....	10
Distichiasis	11
Vitreusfremfall/vitreusdegenerasjon	11
Katarakt.....	11
PHTVL/PHPV	11
Retinal dysplasi	11
Progressiv retinal atrofi	11
Retinopati	12
Mål og strategi.....	12
Knær- patellaluksasjon.....	12
Mål og strategier.....	12
Forekomst av reproduksjonsproblemer.....	12
Prioritering.....	13
Mål og strategi.....	13
Bruksegenskaper.....	13
Jaktprøver, bruksprøver og mentaltester.....	13
Mentalitet og bruksegenskaper i forhold til rasestandarden.....	13

Mål og strategi.....	13
Atferd og mentalitet	13
Atferd	13
Evaluering av atferd	13
Atferd i forhold til rasestandard.....	13
Mål og strategi.....	14
Eksteriør	14
Overdrevne eksteriørtrekk.....	14
• Pust:	14
• Øyne:	14
• Hud:	14
• Tenner og bitt:	14
• Pelsen	14
Mål og strategi.....	15
Oppsummering	15
Prioritering av viktige kortsiktige og langsiktige mål.....	15
Plan for videre arbeid i klubben	15
Kilder:.....	16
Vedlegg 1 – retningslinjer for avl.....	17
Vedlegg 2: Krav for registrering av valper i NKK:	18
Registreringsrestriksjoner for øyne og knær (PL) på Russisk Tsvetnaya Bolonka:	18
Patellastatus	18
Øyelysning.....	18
Vedlegg 3: Krav for formidling/godkjenning av klubben:	19
Avlskriterier	19
Kriterier for godkjenning av RTB avlshund	19
Vedlegg 4: AVLSANBEFALINGER i forhold til ØYESYKDOMMER	21

Innledning

RAS er RTBNs strategidokument for klubbens mål og anbefalinger om avlsarbeid. Dokumentet kan være til hjelp for oppdrettere, valpekjøpere og andre som på ulike måter er interessert i rasen. Dette er første utgave av RAS for Russisk Tsvetnaya Bolonka i Norge og det vil bli revidert årlig og hvert femte år. Hovedmålsettingene er i 5- og 10-årsperspektiv. Dette i tråd med mandat gitt av NKK.

Rasen ble anerkjent av NKU¹ fra og med 2013. Ved 1.versjon av RAS har vi således kun 3 avsluttede år å innhente statistikker på fra NKK². Vårt RAS bygger på mål og strategier som har vært uttrykt av klubbens ulike styrer og avlsråd siden oppstart i 2012.

Rasegruppen har hatt relativt stabile krav til såkalte «RTB avlshund» fra raseklubbens morgen. «RTB Avlshunder» og deres valpekull kan annonseres på klubbens webside. Kriteriene er under revidering i 2016.

RTBKNs årsmøter april og september 2015 vedtok at klubben skulle søke NKK om å få krav til kjent patella og øyelysningsstatus på foreldre før registrering av valpekull. Søknaden ble godkjent av NKK, og kravet trer i kraft fra 1.1.2017. Registreringskravet vil gi oss viktig informasjon om den effektive populasjonen³ over tid.

RTBN er i en særstilling ved at rasen først 1.1.2018 har vært registrert i 5 år. Dette er en milepæl i RAS-sammenheng, og statistikker og informasjon som tas ut av NKKs system for femårsperioden vil gi et mer riktig bilde enn vi har i dag. Vi planlegger i samarbeide med NMHK en større helseundersøkelse i 2017. Begge forhold er viktig grunnlag for våre rasespesifikke avlsstrategier (RAS) og vi forutsetter at resultatene kan få betydning for kortsiktige mål og strategier.

Dokumentet er utarbeidet av raserepresentant Irene Galåen, og godkjent av raseutvalg/avlsråd.

Generelt

Rasens historie; bakgrunn og utvikling

Russisk tsvetnaya bolonka (RTB) er en relativt ny rase innen bichongruppen. Den har sin opprinnelse i Leningrad på begynnelsen av 50-tallet. Rasens første standard ble godkjent av det Russiske Landbruksverket i 1966. Gjeldende rasestandard ble godkjent av RKF⁴ 24.november 2010, og gjort gjeldende etter RKF's erklæring nr 05/2010.

Selv om rasen RTB har sin start i Leningrad i 1951, kan man skrive dens historie tilbake til iallefall 1800-tallets aristokratier. Franske og Russiske hoff hadde nære relasjoner og miniatyrhunder var populære gaver for russerne. Tidlige utgaver av bolonkaer ble kalt Fransuskaya bolonka,- «Fransk selskaphund» og var hvite med små krøller.

I rasestandarden står det at bichon frisé, shi-tsu og lasha apso ligger bak rasen. Historiene om hvilke raser som ligger bak den fargede bolonkaen er uklar. I boken «Monologue about a dog»⁵ forteller Janetta Chesnokova at rasens framvekst startet ved at det etter krigen (anm.: 2.verdenskrig) ble samlet sammen små, vakre hunder av ulik

¹ Nordisk Kennelunion (NKU) er en samarbeidsunion mellom de nordiske lands nasjonale kennelklubber

² Norsk Kennel Klub (NKK) er hundeeiernes organisasjon

³ Effektiv populasjon er den delen av populasjonen som brukes i avl.

⁴ Russisk Kynologisk Føderasjon,- Russlands nasjonale kennelklubb.

⁵ Janetta Chesnokova: «Monologue about a dog», Hobbykniga, Moscow 1993

farge og med fin silkeaktig pels. Gjennom avl og seleksjon ble alle hvite hunder luket ut, og man fikk etterhvert fram en rase med farget pels i mange ulike farger. Tsvetnaya er et russisk ord, og kan oversettes med flerfarget/fargerik. Ordet henspiller nettopp på at farge er sentralt for rasen Russisk TSVETNAYA Bolonka. En kynolog ved navn Y.M Zvonareva sies å ha bidratt betydelig i avlsarbeidet, og det er verdt å merke seg at hennes kaffefargede Lyu-Lyu sies å være stammor til samtlige tsvetnaya bolonkaer.

At det ligger flere raser bak bolonkaen understøttes av Diana Stykova som er leder av den Russiske bolonkaklubben. Hun sier at det i 2016 ble levert inn forslag til ny historiedel i rasestandarden. Vi har fått tilgang på den nye teksten, men lar det ligge inntil vi ser om dette blir godkjent av RKF.

Man hadde altså to typer Russisk bolonka⁶: «Fransuskaya bolonka» som var hvit og «Tsvetnaya Bolonka» som var farget. Men hva skjedde med de hvite bolonkaene som vi gjerne ser på gamle bilder?

Jo, «Fransuskaya Bolonka», ble i 1997 anerkjent som rasen «Bolognese». Dette skjedde etter at en italiensk FCI-tilknyttet dommer så varianter av typen på en Russisk utstilling, og betegnet hundene som bologneser av topp kvalitet. Slik ble det og FCI godkjente at stamtavlene på de hvite Fransuskaya bolonkas ble endret til Bolognese. Med dette var det slutt på hvite bolonkaer. Etter dagens standard skal hundene helst ikke ha noe hvitt på seg, men hvitt på tærne og en liten flekk i bryst godtas. Hvitt utover dette er diskvalifiserende feil. I Russland sjekkes bolonkakull av kennelkonsulenter før registrering. Hunder med for mye hvitt får ikke stamtavler og blir ikke registrert i RKF.

Kort fortalt: Bolonkaen skal være en kjærlig hund med livlig temperament, opp til 26 cm høy, lett rektangulær med rikelig, farget silkeaktig pels og underull. Halen er krøllet over ryggen og godt dekket med pels. Farge på nese, øyelokk og lepper skal være mørk eller i overenstemmelse med pelsfargen.

Rasens historie i Norge

Rasen er antallsmessig liten både i Norge, Norden og på verdensbasis. Pr 31.12.2015 var det registrert rundt 200 bolonkaer i NKK. De første bolonkaene kom til Norge i 2005 gjennom en tysk oppdretter bosatt i Norge. Disse individene ble aldri registrert i kennelklubb tilknyttet FCI⁷. RTBKN prøvde i 2013 å få til innmønstring av disse bolonkaene i Norge, men interessen var så lav at det ikke var økonomisk mulig for klubben å gjennomføre et slikt opplegg. Linjene har således ikke fått betydning for dagens framvoksende populasjon som kan følges i NKKs database «Dogweb», som er bolonkaer registrert i FCI-tilknyttede kennelklubber rundt om i verden. Det bemerkes at NKU godkjente rasen med betegnelsen «Russkaya/Russisk Tsvetnaya Bolonka». Norge har etterhvert anerkjent den såkalte Bolonka Zwetna og Russisk Tsvetnaya Bolonka som en og samme rase. Andre land har kun godkjent varianter stambokført som Russisk Tsvetnaya Bolonka i importpapirer.

I 2012 ble de første RKF-registrerte bolonkaene importert, og det første NKK-registrerte bolonka-kullet ble født 5. august 2013.

---

⁶ Bolonka betyr på russisk Fanghund/selskaps Hund (lapdog)

⁷ Fédération Cynologique Internationale, dvs. den internasjonale sammenslutningen av nasjonale kennelklubber som alle på demokratisk vis slutter seg til vedtak fattet i FCI-sammenslutningen.

Overordnet mål for rasen

Å bidra til at det avles fram rasetypiske og friske bolonkaer som er til glede for eier og samfunn. Rasegruppen har også som mål å samarbeide på tvers av landegrensar, og ha åpenhet og jobbe for å veilede valpekjøpere og andre som vurderer å skaffe seg en bolonka. Klubben skal anbefale valper etter kvalitets-godkjente «RTB-avlshunder».

Rasens populasjon

Populasjonsstørrelse

I Norden er per i dag i underkant av 750 bolonkaer registrert.

Nkks database er i skrivende stund oppdatert med 129 bolonkaer importert, primært fra Russland, Tsjekkia, Sverige og Tyskland. Ved utgangen av 2015 var det registrert 21 kull/69 valper i NKK. Fra 1.1.16-9.10.16 ble det registrert 11 kull/35 valper. Dvs. totalt 31 kull og 104 NKK-registrerte valper fra 1.1.13. Importer registrert for samme periode er 129. Dvs vi har ca 230 bolonkaer registrert i NKK.

Tallene i dogweb kan endre seg over tid ved at hunder blir etterregistrert i NKK, og vil legges inn i forhold til fødselsdato. Det vil bl.a.si at om man importerer en hund på 3 år i 2016, så vil den legges inn som import i 2013. Dette gjør telling i databasen tungvindt.

Tabell: Nordisk populasjonsstørrelse

<i>RTBer registrert norden- NKU-land september 2016</i>			
Kennel Klubb	Importerte	Nasjonalt født	Totalt
Norge	129	104	233
Sverige*	84	279	363
Danmark	29	28	57
Finland	33	48	81
Island	0	0	0
Totalt	275	459	734

*Sverige startet registrering av rasen i 2007

Legg merke til at Norge har et høyt antall importer i forhold til de andre nordiske landene. Dette store antallet gjør at vi har reelt godt genmangfold i populasjonen. Likevel bemerkes at noen av importene er i nær slekt, endog kullsøsken.

Gjennomsnittlig kullstørrelse

Kullstørrelsen for rasen har vært relativt jevn i årene 2013-2015. Tabellen nedenfor viser tall hentet ut fra NKKs database «Dogweb».

Tabell: Gjennomsnittlig kullstørrelse 2013-2015 med kjønnsfordeling

År	Kull	Gjennomsnittlig kullstørrelse	Jenter (gj.sn.pr.kull)	Gutter (gj.sn.pr.kull)
2013	4	3,25	5 (1,25)	8 (2,0)
2014	6	3,33	9 (1,5)	11 (1,8)
2015	11	3,27	21 (1,9)	15 (1,4)
Totalt 2013-2015	21	3,28	35 (1,7)	34 (1,6)

Som vi ser er gjennomsnittlig fordeling av tisper og hanner i kullene over 3 år er ca. 50/50. Ser man hvert år isolert, så har det vært en økning av antall jenter i hvert kull, mens antall gutter har gått motsatt vei. Dette er nok tilfeldig, men det blir spennende å se hvordan fordelingen blir over tid og da særlig ved evaluering om 10 år.

Innavlsgrad

Innavl er per definisjon paring mellom dyr som er mer beslektet enn gjennomsnittet i rasen. All raseavl er en form for linjeavl, noe som bidrar til å stabilisere det særegne ved en rase. Samtidig er det viktig å bevare tilstrekkelig genetisk variasjon⁸. NKK anbefaler at gjennomsnittlig innavlsgrad for rasen er under 2,5 %, men anbefaler at øvre grense for enkeltkull er 6,25 % i innavlsgrad. En viss grad av linjeavl er altså viktig for å stabilisere egenskapene i rasen både når det gjelder eksteriør og mentalitet⁹.

Vår største utfordring med avl og linjeavl er at vi ikke kjenner godt til linjene vi arbeider med ennå. Det er få helsedata å hente, særlig på hunder som er importert fra Russland og Tsjekkia,- landene vi har importert flest bolonkaer fra.

Beregningen av innavlsgrad på bolonkaen i NKKs database er belagt med en del problem. Ikke alle aner bak alle hunder i alle registrerte ledd blir tatt med i alle beregninger. I tillegg har vi sjelden mer enn 3-4 ledd registrert. Ser man nærmere bak foreldredyrene kan man finne at en til flere hunder går igjen lengre bak på stamtavlen til både mor og far. Innavlsgraden kan derfor være høyere enn man tror ved å kun se på de første 3-4 leddene. Et par tyske oppdrettere har laget databaser hvor man kan registrere sine hunder. Man får bedre beregning av innavlsgrad siden mange aner er registrert i basene¹⁰.

Dersom du finner at hunder forekommer flere ganger på en stamtavle uten å bli talt ved utforming av fiktiv stamtavle i dogweb, oppfordres du til å melde NKKs IT-avdeling om dette. Det kan være så lite som et mellomrom i registreringsnummer som er årsaken.

Tabell: Gjennomsnittlig innavlsgrad 2013-2015

Merk at innavlsgraden er høyere enn det som framkommer i tallene gjengitt i tabellen.

År	Antall kull	Gj.snittlig kullstørrelse	Gj.snittlig innavlsgrad
2013	4	3,25	1,8
2014	6	3,33	2,6
2015	11	3,27	1,1
Tot. 2013-2015	21	3,28	1,7

Mål og strategi

Det er et langsiktig mål å kartlegge helsen på rasen og å bidra til at det unngås paring av individer som har samme problem på linjene, samt å hindre at det blir linjeavlet på bolonkaer som med stor sannsynlighet bærer gener for alvorlige arvelige defekter.

Strategien er å opplyse om at man i linjeavl må fokusere på negative egenskaper og avle på de individene som har færrest mulig slike egenskaper, men satse på individer som har mest mulig positivt å tilføre rasen i forhold til mentalitet, fysisk helse og eksteriør.

⁸ A.Indrebø i Genetikk, avl og oppdrett: Avl på individer som er mindre i slekt enn gjennomsnittet i rasen

⁹ A. Indrebø i Genetikk, avl og oppdrett: Innavlsbegrepet brukes gjerne om paringer mellom halvøsken, bestefar, barnebarn osv. Helsøskenparinger og foreldre/avkom-paringer frarådes på det sterkeste.

¹⁰ Russkaya Tsvetnaya Bolonka pedigree database: <http://bolonka.pedigreedatabaseonline.com/en/>

Matadoravl

Matadoravl forklares gjerne med at en god og/eller populær hanne i en periode blir far til et stort antall valper. Dette leder ofte til innavlsproblemer. Genmangfoldet begrenses ved at store deler av populasjonen etterhvert vil være i slekt med hverandre. For å ta vare på mest mulig av genmangfoldet anbefales at flest mulig hanner og tisper brukes i avl, istedet for at samme tisper/ hanner brukes mange ganger. En hund bør ikke ha flere avkom enn 5% av antall hunder registrert i rasen over 5 år. Da det ikke blir født så mange bolonkakull i Norge er det mer praktisk og reelt å beregne antall avkom etter en og samme hund basert på den nordiske populasjonen. Det bemerkes at 5%-regelen angir et maks antall avkom av hva som er tilrådelig, og idellt sett bør antallet valper etter en og samme hund ligge godt i underkant av dette¹¹.

Spørsmålet om matadoravl kan tidligst realitetsbehandles når rasen har vært registrert i 5 år¹². Kommende 5-10 årsperiode vil også vise utviklingen med tanke på eventuelle matadorer og deres barnebarn. Flere kulløsken er importert til norden. Dersom oppdrettere har importert disse kan det påvirke genmangfoldet framover.

Mål og strategi

Det er et mål å oppfordre oppdrettere til å benytte hanner etter lite brukte eller ubrukte linjer til avl. Det opprettes en avlsspalte i Mininytt hvor blandt annet dette adresseres. Det er også et mål at vi om 5 år har oversikt over bolonkaer født i Norden. Dette for å kunne beregne 5%-regelen.

Hanner og tisper brukt i avl

I en tallmessig liten rase som bolonkaen er, bør man etterstrebe å fordele avlen på flere individer. Alle bolonkaer som er friske og har godt gemytt vil således igjennom avl gi et viktig bidra til populasjonens genmangfold. Så er det slik at ekstra gode eksemplarer av rasen kan tillates å få noen flere avkom enn gjennomsnittet. Dagens beregning viser at det kan være opp mot 15 valper.

Hunder som har mange nære slektninger brukt i avl bør brukes mer forsiktig.

Man bør også unntaksvis gjenta kombinasjoner.

Det framkommer av statistikk at omtrent like mange hanner som tisper har vært brukt i avl i perioden januar 2013-september 2016. Det er i seg selv bra. Enkelte hanner er dog betydelig mer brukt enn gjennomsnittlig bruk av avlsdyr i perioden. I gjennomsnitt har hver hanne 1,9 kull og 6,3 avkom i perioden. Spennet er fra 1- 24 valper pr hanne. For tispene er gjennomsnittet 1,7 kull og 5,7 valper. Her er spennet fra 1-10 valper per tisper.

Tabellene nedenfor viser hanner og tisper registrert brukt i avl i NKKs Dogweb januar 2013-september 2016: 19 hanner og 21 tisper.

---

¹¹ Frode Lingås, «Avl i små populasjoner», artikkel 1993

¹² Vi bør merke oss at en bolonkagenerasjon er bare 2-3 år, altså halvparten av 5 år som er det vanligste. Dette er frodi tisper og hanner gjerne settes i avl allerede når de er rundt 2 år.

Tabell: Oversikt over hanner brukt i avl

Oppdateringer NKK september.16: Hanner brukt i avl i Norge 1.1.2013- d.d.					
	Reg.nr - Navn:	Ant. kull	Ant. valper	Tisper	Hanner
1	<u>Shibumi's Donny Darco</u>	1	1	1	0
2	<u>Tifkas Amazing In Chocolate</u>	1	3	2	1
3	<u>Boris</u>	1	4	1	3
4	<u>Zeddicus-ehwas Av Is Og Ild</u>	6	24	10	14
5	<u>Inn-cvet Vinny Vrch</u>	4	17	8	9
6	<u>Qeit Charm Aneriko</u>	2	5	1	4
7	<u>Uran Od Jizeri</u>	1	4	1	3
8	<u>Rayskoe Sotsvetie Siropchik</u>	1	3	2	1
9	<u>Rayskoe Sotsvetie Filippok</u>	1	2	0	2
10	<u>Vladisvet Flagman</u>	3	8	5	3
11	<u>Denlin Zefir V Shokolade</u>	1	3	0	3
12	<u>Zhorik</u>	1	3	1	2
13	<u>Malenkiy Prints</u>	1	4	2	2
14	<u>Denlin Ivanushka</u>	4	11	8	3
15	<u>Cvetnaya Legenda Patriot Svoey Stra</u>	2	8	4	4
16	<u>Denlin Noks</u>	2	6	2	4
17	<u>Tsvet Hibin Nartsiss</u>	1	3	2	1
18	<u>Russian Pearl Hakuna Matata Fenris</u>	1	2	2	0
19	<u>Cvetnaya Legenda Patriot Svoey Stra</u>	2	8	4	4
Totalt		36	119	56	63

Tabell: Oversikt over tisper brukt i avl

Oppdateringer NKK 10.10.16: Tisper brukt i avl i Norge 1.1.2013- d.d.					
	Reg.nr - Navn	Ant. Kull	Ant. valper	Tisper	Hanner
1	<u>Shibumi's Engla</u>	1	1	1	0
2	<u>Akisha Liepsnos Sokis</u>	1	1	0	1
3	<u>Qan-cvet Vinny Vrch</u>	2	6	5	1
4	<u>Bell-cvet Vinny Vrch</u>	2	8	4	4
5	<u>Nichollette Aneriko</u>	2	7	2	5
6	<u>Tea-cvet Vinny Vrch</u>	1	5	4	1
7	<u>Wanda Od Jizeri</u>	1	4	2	2
8	<u>Cocoa Muffin Canis Boh</u>	1	1	0	1
9	<u>Ladushki Shalka</u>	2	6	2	4
10	<u>Tsvet Hibin Horoshka</u>	2	6	3	3
11	<u>Tsvet Hibin Hrizantema</u>	2	7	3	4
12	<u>Vladisvet Tayna</u>	3	8	3	5
13	<u>Vanilnaya Nuga Iz Azov-city</u>	2	10	3	7
14	<u>Karamel</u>	2	5	4	1
15	<u>Koketka</u>	2	6	3	3
16	<u>Tsvet Hibin Traditsiya</u>	1	5	3	2
17	<u>Dasha Golden Vom Desenberg</u>	2	5	2	3
18	<u>Russian Pearl Hakuna Matata Titi</u>	2	8	4	4
19	<u>Cvetnaya Legenda Patriot Svoey Stra</u>	2	8	4	4
20	<u>Russian Pearl Hakuna Matata Titia</u>	2	8	4	4
21	<u>Angelina Krasotka Moja</u>	1	5	2	3
Totalt		36	120	58	62

Innhenting av avlsmateriale fra andre land

Innehenting av avlsmateriale fra andre land kan være viktig for det genetiske mangfoldet i rasen. En import med lav eller ingen innavlsgrad vil berike genmangfoldet mer enn en

som er linjeavlet¹³. I dag er det også fullt mulig å innhente sperma fra utlandet. NKK har samarbeidsavtaler med mange land der det gis mulighet for import av fersk eller frosset sæd. Siden bolonkaen er en liten rase, er dette noe oppdrettere bør søke å gjøre både for å holde innavlsgraden nede, og for å øke det genetiske mangfold i rasen. Men, man må også ha øynene åpne for om man importerer gener som virkelig bidrar til rasens sunnhet. Det er ikke alltid lett å få full kjenneskaper til sunnheten på linjene ved import.

Mål og strategi

Det finnes ingen beregninger eller statistikk over effektiv populasjonsstørrelse på bolonkaen i Norge. Vi vil ikke gjøre slike beregninger, men heller ha som mål å kontinuerlig ha oversikt over hanner og tisper brukt i avl.

Helse

Generell beskrivelse av helsesituasjonen i rasen

Rasen er relativt ny og vi har ikke nok dokumentasjon til å si noe sikkert om dens helsetilstand. Flere raser ligger bak bolonkaen. Mange miniatyrraser har avlsstrategier i forhold til øyne og knær. Dette har også vært et fokus for RTBKN og vi velger å ha fokus på dette også framover. Fra 2017 innføres krav til kjent øyelysnings- og patellastatus på foreldre dyr før registrering av avkom i NKK. Dette vil gjøre at vi får en god oversikt over tilstanden på disse to faktorene framover.

Vi har vært i kontakt med Agria med spørsmål om sykdommer på bolonkaen. Siden rasen er såpass ny er det foreløpig ikke utformet slik statistikk.

Forekomst av helseproblemer, sykdommer og/eller defekter

Øyne - øyelysning

36 hunder er brukt i avl i perioden 1.1.2013-31.12.2015. Av disse var 27 hunder øyelyst (75 %). 11 (41 % av disse 27) har merknader på øynene. Om vi ser på alle som er øyelyst i perioden har 7 % Distichiasis. En generell regel er at man ikke parer hunder som har samme problem med hverandre. 9 hunder (25 %) av hundene har ikke øyeundersøkelse registrert i NKKs dogweb.

Vi har vært i kontakt med Ernst Otto Ropstad, Førsteamanuensis, DVM PhD Dipl ECVO, Norges miljø- og biovitenskapelige universitet, Fakultet for veterinærmedisin og biovitenskap Institutt for sports- og familiedyrmedisin, og fått forklaringer og anbefalinger i forhold til øyelidelser registrert på rasen¹⁴. Vi er meget takknemlig for dette og gjengir Ropstads bidrag til RAS i sin helhet:

«Det forekommer arvelige øyelidelser hos Russisk Tsvetnaya Bolonka, men forekomsten av registrerte arvelige øyelidelser hos rasen i Norge er relativt lav noe som i hovedsak skyldes at rasen er tallmessig liten i Norge og at oppdrettere og eiere i overveiende grad følger de anbefalinger som er gitt for øyelysning av Norsk selskap for veterinær oftalmologi (NSVO) med øyelysning før valpekull samt ved 1,3 og 7 års alder hos hunder som ikke brukes i avl.

¹³ Astrid Indrebø, Genetikk, avl og oppdrett, 1993

¹⁴ I vedlegg finner du avsanbefalinger fra autoriserte attestutstedere for øyesykdommer i Norge

Distichiasis er ekstra øyehår som vokser ut av åpningene til talgkjertlene langs randen av øyelokkene, der det normalt ikke skal være hår. Dersom disse hårene peker inn mot hornhinnen og kommer i kontakt med denne kan det være svært irriterende og smertefullt for hunden og de kan forårsake sår i hornhinnen. Det er mulig å fjerne hårene kirurgisk (frysing eller elektrokirurgi), men dette må i mange tilfelle gjentas flere ganger for å løse problemet. Distichiasis er relativt vanlig hos rasen i Norge. Hunder med mild og moderat grad av distichiasis med ellers gode egenskaper for rasen kan brukes i avl, men fortrinnsvis pares mot hund fri for tilstanden. Hunder med uttalt grad av distichiasis bør unngås brukt i avl.

Vitreusfremfall/vitreusdegenerasjon er tilstander som omfatter endringer i øyets glasslegeme (vitreus). Vitreus fremfall i fremre øyekammer kan være et tegn på at øyets linse er løsere enn normalt, og eventuelt kan løsne (primær linseluksasjon), men kan også være et tilfeldig funn. Primær linseluksasjon er ikke beskrevet hos Bolonka i Norge, men hunder med vitreusfremfall/vitreusdegenerasjon bør pares med hunder fri for tilstanden.

Katarakt (grå stær) er betegnelsen på fortetninger i øyets linse. Tilstanden forekommer hos Russisk Tsvetnaya Bolonka. Arvelig katarakt kan være medfødt (diagnostisert før hunden er 8 uker gammel) eller opptre senere i livet; utviklingskatarakt. Katarakt klassifiseres etter beliggenheten i linsen. Hunder med medfødt- og utviklingskatarakt, eller som er mistenkt å ha dette, bør ikke brukes i avl. Eneste unntak er hunder med fremre y-sømskatarakt (ant sut line) som kan pares med hund fri for tilstanden.

PHTVL/PHPV (persisterende tunica vasculosa lentis/persisterende hyperplasisk primær vitreus) er betegnelsen på rester av blodkar fra fosterlivet som sitter på linsens bakside. Disse skal normalt forsvinne før valpen åpner øynene. Lidelsen graderes fra 1-6 etter alvorlighetsgrad. Grad 1 utvikler seg ikke og fører ikke til nevneverdige synsproblemer, slik at hunder med grad 1 kan brukes i avl, men bør helst pares mot hund fri for tilstanden. Grad 2-6 vil i varierende grad påvirke synsevnen, og hunder med disse gradene anbefales ikke brukt i avl. Ett tilfelle av PHTVL/PHPV (ukjent grad) har blitt registrert hos rasen i USA.

Retinal dysplasi (RD) er betegnelser på folder i øyets netthinne (retina) og er en medfødt tilstand som skyldes ulik veksthastighet av de ulike lagene i netthinnen. RD deles inn i fokal, geografisk og total, avhengig av utseende og utbredelse. RD er registrert hos rasen i Norge. Hunder med fokal og geografisk kan brukes i avl, men bør pares med hund fri for tilstanden. Ved total RD bør hunden ikke brukes i avl.

Progressiv retinal atrofi (PRA) er betegnelsen på en gruppe sykdommer som angriper synscellene i øyets netthinne. Ved de fleste tilfellene av PRA er netthinnen normalt utviklet og hunden har normalt syn, men på et tidspunkt i hundens liv skjer det en gradvis ødeleggelse av synscellene med det sluttresultat at hunden til slutt blir helt blind. Det finnes det flere former for PRA, noen starter med nattblindhet mens andre starter med dagblindhet. Ved alle former for PRA er sluttresultatet at hunden blir helt blind etter en tid. Alderen for når symptomene inntreffer for første gang og når hunden blir blind varierer fra rase til rase og med varianten av PRA.

Diagnosen PRA kan stilles ved undersøkelse av netthinnen med spesielle instrumenter (øyelysing). Når man ser forandringer i hundens netthinne har sykdomsforløpet kommet relativt langt. De første tidlige tegn er at netthinnens blodkar blir tynnere samt at

refleksen fra netthinnen endres som følge av at den blir tynnere som følge av at synscellene (stavene og tappene) blir små og sammenfalte. Ved langkommet sykdom vil netthinnens blodkar forsvinne helt og det sees en forøket refleks fra netthinnen. I tidlige stadier, før det foreligger synlige forandringer i øyets netthinne, kan diagnosen stilles ved hjelp av elektroretinografi (ERG) og/eller gentesting. Det finnes per i dag en gentest for PRA (prcd-PRA; www.optigen.com¹⁵) hos Bolonka. Arvegangen for prcd-PRA er autosomal recessiv (ikke kjønnsbunden arv der man må få PRA-gen fra begge foreldre).

Det er ikke rapportert at Bolonka i Norge har utviklet PRA og eventuell forekomst av PRA-gener i den norske Bolonka-populasjonen er ukjent, men lidelsen bør fortsatt tas på alvor. Hunder med PRA, samt deres foreldre, søsken og avkom bør ikke brukes i avl. Ved prcd-PRA kan man gen -teste slektninger for å finne ut om disse er bærere eller fri for mutasjonen. Sistnevnte kan i så tilfelle brukes i avl.

Retinopati er en samlebetegnelse på netthinnelidelser der man har en reduksjon av netthinnens staver og/eller tapper. Ved øyelysing vil netthinnen se usunn ut. Utbredelse og utvikling av retinopati varierer fra individ til individ, og grad av symptomer kan variere mellom hundens øyne. Tilstanden kan føre til nedsatt syn, men fører sjelden til blindhet. Arvegang er antatt å være autosomal recessiv, men innvirkning fra miljøfaktorer kan ikke utelukkes. Individuer som har blitt diagnostisert med retinopati bør ikke brukes i avl».

Mål og strategi

Det er et mål å nå ut til alle eiere av bolonka med anbefalingene gitt for øyelysing av Norsk selskap for veterinær oftalmologi (NSVO) med øyelysning ved 1,3 og 7 års alder hos hunder som ikke brukes i avl. For hunder som er i avl innføres strategi med krav til kjent øyelysningsstatus før registrering av valpekull fra 1.1.2017.

Et langsiktig mål er at alle bolonkaer som brukes i avl DNA-testes for prcd-PRA. En slik strategi vil sikre at man ikke parer bærer med bærer, men at man kan inkludere bærere i genpolen ved å pare disse med hunder som er DNA-diagnostisert normal, eller fri for prcd-PRA.

Knær- patellaluksasjon

Vi har foretatt en optelling av registrerte patellaundersøkelser på de 36 hundene som har vært i avl i perioden 2013-2015.

16 hunder (44%) av avlsdyrene har registrert patellasjekk med grad 0/0,- altså friske knær 0/0.
20 av hundene som har gått i avl (56 %) har ikke registrert patellaundersøkelse i NKKs system.

Mål og strategier

Det er et mål at det skal være kjent patellastatus på hunder som går i avl og at vi i et 10-årsperspektiv og framover skal få bedre oversikt over både arvegang og utvikling av patellaluksasjon. Strategien for å få dette til ligger i krav til kjent patellastatus før registrering av valpekull i NKK fra 1.1.2017.

Forekomst av reproduksjonsproblemer

Vi har for lite erfaring og kjennskap til rasen i Norge til å kunne si noe om dette.

---

¹⁵ Red. tilføyelse: Det finnes også andre laboratorier som foretar gentest for prcd-PRA, bl.a. Laboklin og Vetgen.

Prioritering

Ingen

Mål og strategi

Det er et mål å få en oversikt over eventuelle reproduksjonsproblemer gjennom spørreundersøkelse som senest skal være gjennomført til evaluering om 5 år.

Bruksegenskaper

Jaktprøver, bruksprøver og mentaltester

I Norge har vi ikke funnet at noen bolonkaer er registrert med jakt-eller bruksprøve. Vi har fått forespørsel om bolonkaer kan bli norsk viltspor-champion, så det er interesse for dette blandt eiere av rasen. Vi vet heller ikke om noen har gjennomgått mentaltester.

Mentalitet og bruksegenskaper i forhold til rasestandarden

Tema berøres under mentalitet i avsnittet Atferd og mentalitet, Atferd.

Mål og strategi

Det er et mål å gi informasjon om mentaltesting av hunder i Norge, samt å få kartlagt bruken av dette på bolonkaen i spørreundersøkelse.

Atferd og mentalitet

Atferd

Bolonkaen skal være en kjærlig hund med livlig gemytt og et stødig temperament.

Evaluering av atferd

Det er et mål at det skal gjøres en stor spørreundersøkelse bland annet om atferd før første store evaluering om 5 år.

Atferd i forhold til rasestandard

Utstillingskritikker skal fortelle noe om den vurderte hund som avlsresultat. Disse er således en viktig veileder for fastsetting av mål og strategier for avlsarbeidet,- både for den enkelte oppdretter og for klubb/rasegruppe. Kritikken skal være en vurdering i forhold til rasestandarden. Vi har gått igjennom tilgjengelige utstillingskritikker. De fleste har i tråd med rasestandarden kommentarer om trivelig temperament.

Det er registrert et fåtall kommentarer om skyhet, tilbaketrukkenhet, manglende selvtillit og lignende. Dette er atferdsegenskaper som viser seg å være svært arvelig. Det oppfordres til at det ikke avles på hunder som utviser slik atferd. Vi nevner at dette gjelder en håndfull hunder og kan ikke sies å hense på et generelt problem i rasen.

Mål og strategi

Det er et langsiktig mål å fremme det gode rasetypiske temperamentet på bolonkaen og bidra til dette ved å ha fokus på at god mentalitet og atferd er grunnlag for å bruke hunder i avl! Rasegruppen skal kartlegge atferd og mentalitet i spørreundersøkelse og gjennom utstillingskritikker. Kortsiktige mål og strategier skal legges på bakgrunn av dette.

Målet er å si noe konkret om dette ved første 5-årsevaluering.

Eksteriør

Vi har kun få utstillingskritikker gjeldende eksteriør å forholde oss til og vil derfor istedet på generelt grunnlag sette fokus på overdrevne eksteriørtrekk.

Overdrevne eksteriørtrekk

NKU,- de nordiske kennelklubbene har utarbeidet et dokument bestående av rasespesifikke dommeranvisninger: BSI /"Breed Specific Instructions regarding exaggerations in pedigree dogs». Dette er et program som går ut på at eksteriørdommere skal ta hensyn til overdrevne eksteriør- og mentaltrekk som kan påvirke hundenes funksjonelle helse.

Det bør ha fokus på dette i avl, og alltid gjelder at man ikke parer to hunder som har samme problem, eller tilsnitt til slikt. Sentralt i BSI står de generelle kravene til funksjonalitet, som skal være oppfylt hos alle hunder uansett rase.

- **Pust:** Alle hunder skal kunne puste ubesværet, også under bevegelse
- **Øyne:** Alle hunder skal ha øyne uten tegn på irritasjon
- **Hud:** Alle hunder skal ha frisk hud uten tegn på irritasjon
- **Tenner og bitt:** Alle hunder skal ha friske tenner og bitt beskrevet i standarden. Feilplasserte tenner som skader tannkjøttet eller ganen er diskvalifiserende feil.
- **Overvekt:** Ingen hunder skal være overvektige
- **Pelsen** skal ikke være så omfangsrik at den plager hunden eller påvirker hundens bevegelsesfrihet.
- Alle hunder skal **bevege** seg naturlig uten synlig anstrengelse eller smerte
- Alle hunder skal ha en **mentalitet** som tillater at de fungerer i samfunnet. Rasetypisk atferd må tas hensyn til og tillates, men overdrevet reservert eller skarp atferd er ikke ønskelig. Aggressivitet og panisk fluktatferd kan aldri tolereres og skal gis premiering 0.

BSI fokuserer både på de generelle kravene til funksjonalitet samt konkrete utfordringer for forskjellige raser. Bolonkaen er ikke oppført i dokumentet, men vi skal i denne sammenheng likevel ha fokus på pelsen og tennene på rasen.

I ulike fora på sosiale medier ser vi stadig at folk sliter med bolonka-pels som tover og knuter seg, og vi ser at mange sliter med plakk på tennene,- sistnevnte gjelder også mange andre miniatyrer.

PELS

Til tross for daglig greing opplever mange at bolonkapelsen tover og knuter seg. Dette kan hindre bevegelse og være smertefullt for hunden. Veien fram til valget om å klippe ned hunden er ofte preget av dager og timer med greing, frustrasjon og ubehag for både eier og hund. Vi vet at mange ønsker å stille ut sine bolonkaer, men de får ikke gjort det fordi det er vanskelig å holde hundens pels knutefri og i god kondisjon.

Tenner

vi har registrert noe bittproblematikk på rasen, både underbitt, overbitt og feilstilte tenner. Vi har imidlertid ikke noe statistikk på dette. Ellers er det stadig diskusjon om plakkdannelse og rengjøring av tenner på bolonkaen. Plakkdanning og pyrea er er problem miniatyrer er utsatt for. Det vil derfor ikke være feil å ha fokus på denne type tannproblematikk.

Når det gjelder forebygging og fjerning av plakk forteller flere at de har blitt kvitt problemet med å bruke en type ultralyd-tannbørste som kalles Emmi-pet. Det er mulig det finnes flere typer på markedet, men det er denne vi er kjent med nå.

Mål og strategi

Det er et hovedmål å begrense avl på ekstreme eksteriørtrekk og unngå dobling av feil og defekter i avl.

Det er en strategi å oppfordre oppdrettere til unngå slik avl. I tillegg skal oppdrettere oppfordres til å være bevisst på bolonkapelsen og unngå å doble pels av ullete kvalitet i avl, men satse på at minst en av foreldredyrene har korrekt silkeaktig tung pels med store krøller eller bølger.

Oppsummering

Prioritering av viktige kortsiktige og langsiktige mål

Vi har en ny og ung rase og et kortsiktig mål er å få kartlagt den norske populasjons helse gjennom spørreundersøkelse. Vi ønsker at alle mål og strategier som er nevnt underveis skal følges. På lang sikt ønsker vi å få oversikt over rasens helse, samt forekomst av patellaluksasjon og øyesykdommer. Strategien for å lykkes med dette har vi bl.a. gjennom kravet om kjent øyelysning- og patellastatus før registrering av valpekull. Vi må ellers ha som mål å unngå å komme i en situasjon der vi fokuserer på noen lidelser, mens andre lidelser vokser fram.

Plan for videre arbeid i klubben

Vi ønsker å verve flere medlemmer for å nå ut med våre mål og ønsker slik de er beskrevet i dette dokumentet. Vi skal jobbe for at flere får veiledning om grunnleggende genetikk og avl, og råd om pelsstell og informasjon om og interesse for utstilling og andre mulige aktiviteter med sin bolonka.

Kilder:

- Astrid Indrebø, Hilde Bremnes, Frode Lingaas og Renate Grotle Nydal (veterinærer) . «Genetikk, avl og oppdrett»
- BSI / "Breed Specific Instructions regarding exaggerations in pedigree dogs», Nordisk Kennel Union 2014.
- Ernst-Otto Ropstad, Førsteamanuensis, DVM PhD Dipl ECVO, Norges miljø- og biovitenskapelige universitet Fakultet for veterinærmedisin og biovitenskap Institutt for sports- og familiedyrmedisin
- Finsk Russisk Tsvetnaya Bolonka Klubb
- Frode Lingås: Artikkelen, «Avl i små populasjoner», 1993
- Janetta Chesnokova, «Monologue about a dog», Hobbykniga, Moscow, 1993 (sekundærkilde)
- NKKs Helsavdeling
- NKKs«Dogweb»
- NKKs etiske grunnreglerfor avl og oppdrett & avlsstrategi
- Rasestandard for Russisk Tsvetnaya Bolonka, norsk versjon
- Russkaja Tsvetnaya Bolonka Danmark
- Svenska Russkaya Tsvetnaya Bolonka Klubben
- Egen kompetanse og erfaring som oppdretter, kynologikurs ved Universitetet i Ås, oppdretterskolen NKK, og andre seminarer om atferd, genetikk, avl og oppdrett.

Vedlegg på følgende sider:

- . Vedlegg 1: Retningslinjer for avl for rasegruppen RTBN
- Vedlegg 2: Krav for registrering av valper i NKK
- Vedlegg 3: Krav for formidling/godkjenning av klubben
- Vedlegg 4: Avlsanbefalinger i forhold til øyesykdommer

Vedlegg 1 – retningslinjer for avl

For Russisk Tsvetnaya Bolonka Norge – NMHK følger retningslinjer for avl kriteriene for godkjenning av «RTB Avlshund». For nærmere informasjon om dette, se vedlegg 3.

Vi påpeker at kravene til RTB-avlshund er strengere enn generelle krav for å få registrert valpekull i NKK. Det skal være et ekstra kvalitetsstempel å bære tittelen RTB Avlshund, og for disse følger krav strengere enn generelle krav. Oversikt over godkjente «RTB Avlshund» finner du på vår hjemmeside

<http://rtbklubb.no/Avl%20og%20helse/RTB%20Avlshunder.html>

Ellers fungerer dette RAS-dokumentet som vår veileder for avl.

NKKs etiske regler skal legges til grunn for avl.

Vedlegg 2: Krav for registrering av valper i NKK:

Registreringsrestriksjoner for øyne og knær (PL) på Russisk Tsvetnaya Bolonka:

Dette kommer i tillegg til de generelle reglene for registrering av valper og NKKs Etske grunnregler for avl og oppdrett.

Raseklubbene kan ha ytterligere anbefalinger og krav. Avlskravene fra den aktuelle raseklubben bør overholdes. For informasjon, ta kontakt med raseklubben

Patellastatus

Det er fra 1.1.2017 innført krav om kjent patellastatus ved registrering av valper i NKK:

Undersøkelsen må være gjort ved minimum 12 måneders alder, hos en veterinær som har avtale med NKK slik at resultatet blir registrert på Dogweb (se liste her: <http://web2.nkk.no/no/tjenester/helse/patellastatus/>).

Ved bruk av utenlandske hunder: kopi av hundens patellaattest må vedlegges registreringsanmeldelsen, og resultatet fra denne attesten vil bli lagt inn i DogWeb for enkelte spesifiserte land (som Sverige) som har identisk undersøkelsesrutine som Norge.

For andre land kan resultatet ikke legges inn i DogWeb, men kan gjelde som «kjent patellastatus» for registrering av valper. Det kan søkes om dispensasjon for bruk av utenlandske hunder. En begrunnet søknad sendes NKK som forespør raseklubb før vedtak fattes. Det gis generell dispensasjon ved bruk av frossensæd som er frosset før restriksjonen trådte i kraft og hvor hunden ikke lenger er i live.

Øyelysning

Fra 1.1.2017 er det innført krav om kjent øyelysningsstatus ved registrering av valper i NKK. Øyelysningen må være foretatt maksimalt 12 mnd før paring.

For utenlandske hunder:

Kopi av hundens ECVO-attest må vedlegges registreringsanmeldelsen. For svenske hunder: Dersom øyelysningen er utført i Sverige, men uten at det foreligger ECVO-attest, må kopi av den svenske øyelysingsattesten vedlegges registreringsanmeldelsen; dette resultatet kan imidlertid ikke legges inn i DogWeb.

Vedlegg 3: Krav for formidling/godkjenning av klubben:

Valper etter såkalte kvalitetsgodkjente «RTB Avlshunder» er automatisk godkjent for annonsering og formidling av valpeformidler og via klubbens hjemmeside, www.rtbklubb.no . Nedenfor finner du kopi av RTBNs kriterier for godkjenning av «RTB Avlshund».

Avlskriterier

Vi har en stund holdt på med revidering av kriteriene for RTB Avlshund, og vil ikke legge inn nye hunder før nye kriterier er klar.
Kriterier for godkjenning av RTB avlshund

Tittelen "RTB avlshund"

Er et kvalitetsstempel som viser at hunden tilfredsstillende de krav NMHK - RTB Norge stiller til avlshunder.

Hundeeier søker selv om å få sin hund godkjent og oppført i NMHK - RTB Norges liste over avlshunder.

Kriterier som ikke er nevnt nedenfor følges av NKKs avlsetiske regelverk. Følgende gjelder:

1. GENERELT

NMHK - RTB Norge ønsker å følge NKUs vedtak, og slik bidra til å beholde rasevariantens egenart slik den er avlet fram i sitt opprinnelsesland som «Russisk Tsvetnaya Bolonka». **Dvs:**

Avkom etter hunder som har registreringsbevis fra FCI-tilknyttet nasjonal klubb vil kunne godkjennes som avlshund.

Det oppgis fullt navn, fødselsdato og registreringsnummer på hunden som søkes godkjent .

Gi gjerne øvrige opplysninger som kan være interessant å kjenne til om avlsdyret.

2. ØYNE

Hunden skal være øyelyst uten anmerkninger for bli godkjent som «RTB Avlshund».

Hunder som går i avl bør ha så ny øyelysingstatus som mulig, og øyelysingsattest kan ikke være eldre enn ett år på paringstidspunkt.

Dispensasjon:

Angående foreldrene til avlsdyrene« Avlsrådet kan i særskilte tilfeller dispensere fra kravet

dersom BEGGE hundene det søkes godkjenning for er ERG-testet med resultat FRI, som i praksis betyr:

«Vil sannsynligvis ikke utvikle PRA».

(Dette er muligens for risikabelt, men man vet da med stor sannsynlighet at hunden kun EVENTUELT kan være BÆRER av et sykt gen, og vi har en så liten genpool at vi i enkelte tilfelle ønsker å gi slik dispensasjon.)

Det gis ingen garanti, men vel begrunnet søknad om dispensasjon sendes avlsrådet for vurdering.

3. KNÆR - Patellaluksasjon:

Hunden skal være erklært FRI for patellaluksasjon.

Patellastatus skal ideelt være dokumentert med attest-status 0/0 på begge knær fra veterinær.

Eventuelle avvik må begrunnes dersom det søkes om dispensasjon fra kravet.

Dispensasjon vil i særskilte tilfelle kunne bli gitt på hannhunder.

4. HELSE - generelt

Eieren skal avgi egenerklæring på hundens helse og hunden skal så langt en kjenner til være fri for arvelige defekter.

Dette kan være ulike problemer med lever, hjerte, hofter, ører, katarakt etc.

Eier plikter å melde fra til avlsrådet dersom hunden i ettertid pådrar seg noen av de ovenfor nevnte defekter.

5. UTSTILLING -premiering

Minst en andrepremie (blå sløyfe, VERY GOOD) i Juniorklasse (JK) på utstilling, dvs. etter fylte 9 måneder.

Utstillingskritikken(e) skal ikke inneholde negative bemerkninger til hundens gemytt.

DISPENSASJON fra utstillingskriteriet:

NMHK - RTB er godkjent av Nordisk Kennelunion, og NKK fra 13.1.2013.

Avlsrådet KAN derfor, inntil utstillingsinstituttet for NMHK - RTB blir mer utbredt, eventuelt gi dispensasjon for utstillingskriteriet.

Med i en slik vurdering vil være antatt mulighet for eier til å stille hunden fra den var 9 mnd. og fram til paringstidspunkt.

NMHK - RTB Norge anerkjenner også utenlandske meritter i regi av FCI som likeverdige.

Likeledes anerkjennes avlsgodkjenning/avlskåring fra utenlandske raseklubber.

6. BILDE

Det skal legges ved bilde av hunden. Bildet skal vise hunden stående fra siden

7. MEDLEMSSKAP

Hundens eier må være medlem i NMHK / NMHK - RTBN (fra 01.03.2016).

Versjon 9, 01.03.16

Versjon 8, 25.11.14

Vi regner med å ha de nye kriteriene klare innen utløpet av 2016. Epost om dette vil bli sendt ut til våre medlemmer, og kriteriene på hjemmesiden vil bli oppdatert.

Vedlegg 4: AVLSANBEFALINGER i forhold til ØYESYKDOMMER

Revidert 2015 av gruppen av autoriserte attestutstedere for arvelige øyesykdommer i Norge

Medfødte tilstander

Persisterende pupillmembran (PPM)

- Hunder med små forandringer med strenger som krysser over pupillåpningen kan brukes i avl, men bør fortrinnsvis parres med hund uten tilsvarende forandringer. Dette gjelder alle raser.
- Hunder med forandringer som affiserer synet bør ikke brukes i avl
- (Pigment på fremre linsekapsel uten andre forandringer beskrives, med klassifiseres ikke som PPM. Små forandringer på iris som ikke angår pupillåpningen anmerkes ikke på attesten.)

PHTVL/PHPV (persisterende hyperplastisk tunica vasculosa lentis/persisterende hyperplastisk primær vitreus):

- Hunder med PHTVL/PHPV grad 1 kan brukes i avl, men bør helst parres med hund fri for lidelsen
- Hunder med grad 2-6 bør ikke brukes i avl, uansett rase

Katarakt, medfødt:

- Hunder med medfødt katarakt bør ikke brukes i avl.
- Hunder med misdannelse i linsen, herunder lenticonus og linsecolobom bør ikke brukes i avl.
- Unntak er hunder med katarakt hvor klar, ikke-arvelig årsak til katarakt kan påvises

Retinal dysplasi (RD)

- Det anbefales ikke generell avlsrestriksjon for (multi-)fokal og geografisk retinal dysplasi, men affisert hund bør parres med øyelyst, normal hund
- Hunder med total retinal dysplasi bør ikke brukes i avl
- Særlige anbefalinger er gitt for engelsk springer spaniel: Hunder med retinal dysplasi, uansett type, bør ikke brukes i avl

Hypoplasi av n.optikus/mikropapill

Hunder med mangelfull utvikling av synsnerven - hypoplasi av n.opticus / mikropapill - bør ikke brukes i avl 5

Collie eye anomaly (CEA)

Hunder med CRD kan brukes i begrenset omfang hvis de forøvrig har egenskaper vesentlige for rasens avlsmessige framgang. Hunder bør da parres med en hund fri for CEA

Hunder med CEA utover CRD, inkludert colobom, blødning i øyet og/eller netthinneløsning bør ikke brukes i avl

Colobom i synsnerven

Hunder med colobom i synspapillen, uansett rase, bør ikke brukes i avl

Pektinatligament-abnormalitet og trange iridocornealvinkler

I Norge anbefales gonioskopi på alle typer basset, engelsk og welsh springer spaniel, flat coated retriever, samojed, siberian husky, amerikansk cocker spaniel, glen of Imaal terrier, langhåret vorstehhund, bouvier de flandres, shiba og leonberger

Forklaring på betegnelser:

Fibrae latae: Brede fibre i pektinatligamentet

Laminae: Lengre områder er unormale

Occlusio: Vinkelen er lukket

Vurdering av resultat:

< 25% unormalt: Fri

25-50% unormal: Usikker (diagnosen er sikker, men betydning er usikker)

50% unormal: Affisert

Avlsanbefaling:

Ikke alle hunder som har "unormale" funn bør utelukkes fra avl. Men i og med at det finnes en sammenheng mellom gonioskopifunn og risiko for å få glaukom, og for å bringe anlegget for unormalt avløp videre til avkommet, anbefales at en hund med anmerkning parres mot en hund med normalt gonioskopifunn. Man bør også være forsiktig med å parre hunder fra to linjer hvor glaukom forekommer.

Hunder med glaukom bør ikke brukes i avl

Multiple medfødte øyeforandringer, herunder mikroftalmi

Hunder med slike forandringer bør ikke brukes i avl

Atresi av tårepunkt/mikropunktum

Hunder med lidelsen kan brukes i avl, men bør parres med normal hund 6

Dermoid

- Hunder med små dermoid kan brukes i avl hvis de ellers har egenskaper som er viktige for rasens framgang
- Hunder med store dermoid som angår hornhinne og/eller øyelokk bør ikke brukes i avl

Irishypoplasi ("iriscolobom")

- Hunder med irishypoplasi kan brukes i avl hvis forandringene er milde og bruk av hunden i avl ellers er viktig for rasens framgang
- Hunder med uttalte forandringer eller med andre samtidige misdannelser i øyet bør ikke brukes i avl

Fotoreseptor-dysplasi, ulike typer

Hunder med fotoreseptordysplasi, deres foreldre, søsken og avkom bør ikke brukes i avl. For de sykdommene hvor gentest er tilgjengelig gjelder egne anbefalinger

Ervervede tilstander

Entropion / ektropion/makroblefaron.

- Forandringene kan være uni- eller bilaterale og beskrives og graderes i mild, moderat og uttalt.
- Hunder med milde og moderate forandringer kan brukes i avl, men bør fortrinnsvis parres med hunder fri for lidelsen
- Hunder med uttalt entropion eller ektropion som ikke er forenlige med sunnhet bør ikke brukes i avl

Feilstilte øyehår (distichiasis/trichiasis/ektopisk cilium)

- Hunder med ektopiske cilier eller med uttalt grad av distichiasis/trichiasis bør ikke brukes i avl
- Hunder med moderat grad av distichiasis kan brukes i avl, men bør fortrinnsvis parres med hund fri for lidelsen

Corneadystrofi

- Corneadystrofi i stroma registreres på attesten, men gir ikke avlsrestriksjoner (ikke endret)
- Hunder med endoteldystrofi bør ikke brukes i avl

Katarakt (utviklingskatarakt)

- Hunder med arvelig katarakt bør ikke brukes i avl
- Unntak er hunder med fremre Y-sømskatarakt (på attesten avkrysset som «ant.sut.l»), disse kan med forsiktighet brukes i avl hvis de ellers representerer gode avlsdyr. De bør da parres med hund fri for tilsvarende katarakt

Pulverulent nukleær katarakt

Hunder med pulverulent nukleær katarakt kan brukes i avl, men bør fortrinnsvis parres med hund fri for slike forandringer.

Primær linseluksasjon

- Hunder med primær linseluksasjon bør ikke brukes i avl
- For foreldre, søsken og avkom vil avlsrestriksjoner avhenge av type og nedarving av sykdommen, og hvorvidt det er gentest tilgjengelig

Progressiv retinal atrofi (PRA) – ulike typer

- Hunder med PRA, uansett form, bør ikke brukes i avl
- Hvis defektgenet ikke er identifisert og det ikke finnes gentest, gjelder at hund med PRA, dens foreldre, søsken og avkom ikke bør brukes i avl
- For hunder som gentestes gjelder andre anbefalinger, avhengig av nedarvingsmønster

Vitreusfremfall

- Hunder med fremfall av glasslegememateriale (vitreusfremfall) kan brukes i avl hvis de ikke tilhører en rase hvor arvelig linseluksasjon er kjent.
- For raser med linseluksasjon gjelder at hunden kan brukes i avl hvis det ikke foreligger andre symptomer på linseluksasjon. Hund med vitreusfremfall bør parres med en hund uten tilsvarende forandringer.
- I tilfeller hvor bedømmelsen vedrørende linseluksasjon er usikker, krysses av på attesten for "Mistenkt" og hunden undersøkes på nytt igjen etter 6 måneder

Iriscyster

- Vanlige iriscyster anmerkes på attesten men gir ingen avlsrestriksjoner
- Hunder med iriscyster med komplikasjoner i form av betennelse (uveitt) og/eller trykkstigning i øyet (glaukom) bør ikke brukes i avl

8

For følgende sykdommer gjelder at affisert hund ikke bør brukes i avl:

- Okulær melanose (melanocytisk glaukom)
- Keratitis punktata
- Kronisk superfisiell keratitt (pannus, pannøs keratitt)
- keratoconjunctivitis sicca vurdert som arvelig
- netthinneløsning som regnes å være arvelig betinget
- Sykdommer i netthinnen *inkludert, men ikke begrenset til:*
  - o Multifokal retinopati med uttalte forandringer og/eller synsnedsettelse (dekker både Working dog r. og retinopati hos vestgötaspets)
  - o Chinese crested dog pigmentøs chorioretinopati
  - o Canine multifocal retinopathy (CMR)
  - o Slowly progressive retinopathy hos shetland sheepdog
  - o Ceroid lipofuscinose
  - o Retinal pigmentepitel-dystrofi (RPED)